

Gedragscode voor vrijwilligers Reddingsbrigade Noptunus-Emmeloord

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en jeugdleden in de vereniging zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen dus nooit precies grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen/jongeren en in alle situaties gelden. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen vrijwilligers en kinderen/jongeren die bij ons komen absoluut ontoelaatbaar zijn! Daarom hebben wij als vereniging voor al onze vrijwilligers een gedragscode opgesteld. Door deze gedragscode te ondertekenen verklaar je dat je de gedragscode kent en niet tegen de gedragscode in zult handelen.

1. De vrijwilliger zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen het minderjarige lid zich veilig en gerespecteerd voelt.
2. De vrijwilliger bejegt het minderjarige lid niet op een wijze die het minderjarige lid in zijn waardigheid aantast.
3. De vrijwilliger dringt niet verder door in het privéleven van het minderjarige lid dan functioneel noodzakelijk is en ontvangt het minderjarige lid niet bij hem thuis.
4. De vrijwilliger onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik van het minderjarige lid. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen vrijwilliger en minderjarige lid tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.
5. De vrijwilliger mag het minderjarige lid niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch ervaren zal worden.
6. De vrijwilliger zal tijdens trainingsmomenten, kampen, reizen, uitjes en dergelijke, zeer terughoudend en met respect omgaan met de jeugdleden en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de kleedkamer of plek van overnachting.
7. De vrijwilliger heeft de plicht het minderjarige lid naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij het minderjarige lid is betrokken, wordt nageleefd.
8. Indien de vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel misbruik, is hij/zij verplicht hiervan melding te maken bij de vertrouwenspersoon of de bestuursvoorzitter.
9. De vrijwilliger krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn.
10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met de vertrouwenspersoon of de bestuursvoorzitter. Overtreding van deze code kan disciplinaire maatregelen tot gevolg hebben. Wanneer een vrijwilliger wordt verdacht van strafbare feiten van seksueel misbruik van kinderen zal het bestuur politie/justitie inschakelen.

Ondertekening vrijwilliger

Ondertekening Bestuur Vereniging

Datum:

Datum:

Toelichting gedragscode

1. De vrijwilliger zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen het minderjarige lid zich veilig en gerespecteerd voelt.

Het kind moet worden gerespecteerd. Er mag geen onderscheid worden gemaakt naar of nadruk worden gelegd op godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, seksuele gerichtheid, culturele achtergrond, leeftijd of lichamelijke kenmerken. Dat betekent dat het kind zich zowel tijdens de activiteiten van de vereniging, maar ook daarbuiten, bijvoorbeeld in de kleedruimte, veilig moet voelen en het gevoel moet hebben dat hij zich - letterlijk - vrij kan bewegen.

2. De vrijwilliger bejegent het minderjarige lid niet op een wijze die het minderjarige lid in zijn waardigheid aantast.

Dit betekent dat je een minderjarige lid nooit op een manier benaderd die hem in zijn waardigheid aantast. Opmerkingen/gedragingen zijn niet discriminerend, kleinerend of (seksueel) intimiderend. Dit geldt tijdens alle activiteiten die door of namens de vereniging worden georganiseerd.

3. De vrijwilliger dringt niet verder door in het privéleven van het minderjarige lid dan functioneel noodzakelijk is en ontvangt het minderjarige lid niet bij hem thuis.

In het vrijwilligerswerk komt het voor dat men kinderen ook kent vanuit sociale contacten. Zo kan het zijn dat een minderjarige lid oppast bij een vrijwilliger. Wel moet de vrijwilliger zich er bewust van zijn dat hij/zij binnen de vereniging altijd de verantwoordelijke is. Binnen de vereniging gaat het niet om vriendschap of een andere sociale relatie, maar om de relatie vrijwilliger – minderjarige lid. Het is belangrijk dat de vrijwilliger zich bewust is van zijn positie, die ook buiten de vereniging door kan spelen. Het gaat erom dat de vrijwilliger gepaste afstand houdt en niet verder doordringt in het privéleven van het minderjarige lid dan nodig is voor het gezamenlijk gestelde doel (activiteit) van de vereniging. Bijv: onnodig vragen stellen over het privéleven, persoonlijke afspraken maken, contact opnemen met het kind buiten de activiteiten van de vereniging om, enz.

4. De vrijwilliger onthoudt zich van elke vorm van seksueel misbruik ten opzichte van het minderjarige lid. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen vrijwilliger en minderjarige lid tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.

De vrijwilliger mag zijn positie en relatie nooit gebruiken voor eigen doeleinden die in strijd zijn met zijn verantwoordelijkheid, of die de grenzen van de relatie overschrijden. Hierbij kan worden gedacht aan: – een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen – seksueel getinte opmerkingen en insinuaties maken, zoals grof taalgebruik of schuine . Alle seksuele handelingen en relaties tussen vrijwilligers en jeugdleden tot 18 jaar, of met een ontwikkelingsachterstand, zijn ontoelaatbaar en strafbaar volgens artikel 249 Wetboek van Strafrecht. Tussen volwassenen en jeugdleden is sprake van een natuurlijk overwicht en dus een machtsverschil. Een minderjarige lid kan daardoor zaken moeilijker weigeren, of overzien waar het om gaat. Het is aan de volwassene om de grenzen te bewaken.

5. De vrijwilliger mag het minderjarige lid niet op zodanige wijze manier aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch ervaren zal worden.

Uitgangspunt is dat het minderjarige lid het als seksueel getint ervaart. Bijvoorbeeld het te lang vasthouden van een hand bij begroeten of afscheid nemen, iemand naar je toetrekken, je tegen het kind / de jongere aandrukken, een zoen geven, aanraken van billen en borsten, enzovoort. Functionele aanrakingen zijn soms noodzakelijk (een jonge of gehandicapte minderjarige lid helpen bij het naar de wc gaan) of wenselijk (een minderjarige lid troosten) en mits daar geen misbruik van gemaakt wordt, toegestaan. De vrijwilliger moet er voor zorgen dat daar waar lichamelijk contact noodzakelijk en functioneel is, dit contact of deze aanraking niet verkeerd - in de zin van seksueel getint of

intimiderend - kan worden geïnterpreteerd. De vrijwilliger houdt bij lichamelijk contact rekening met grenzen die het minderjarige lid aangeeft, leeftijd, ontwikkelingsniveau, achtergronden, de specifieke situatie en wat maatschappelijk en/of cultureel als aanvaardbaar wordt gezien.

6. De vrijwilliger zal tijdens bijeenkomsten, trainingsdagen, kampen, reizen, uitjes en dergelijke zeer terughoudend en met respect omgaan met jeugdleden en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de kleedkamer of slaapgelegenheden.

Gereserveerd en met respect betekent in dit beval bijvoorbeeld dat: – vrijwilliger en minderjarige lid bij voorkeur niet met zijn tweeën op reis gaan, maar met bijvoorbeeld een extra vrijwilliger of meerdere jeugdleden – vrijwilliger en minderjarige lid in een ruimte slapen; er zijn minstens 2 vrijwilligers op een groep kinderen – gereserveerd en met respect omgaan met de ruimtes waarin de kinderen zich bevinden, betekent dat het minderjarige lid zich daar veilig moet voelen, zijn privacy gewaarborgd is en sociale controle niet is uitgesloten. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan: niet zonder aankondiging de kleedkamer of de slaapruijme betreden en bij voorkeur in gezelschap van een andere volwassene de deur open laten staan na het binnentreden, gesprekken met het kind in een neutrale ruimte worden gehouden (niet in kleedruimte) en niet omkleden in dezelfde ruimte als het minderjarige lid.

7. De vrijwilliger heeft de plicht het minderjarige lid naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel (machts)misbruik en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij het minderjarige lid is betrokken, wordt nageleefd.

De vrijwilliger heeft binnen zijn mogelijkheden de verantwoordelijkheid voor de veiligheid en het welzijn van het minderjarige lid. Indien de vrijwilliger grensoverschrijdend gedrag signaleert dient hij het te (laten) stoppen en te zorgen voor de veiligheid van het kind. De vrijwilliger is alert op signalen die kunnen wijzen op seksueel misbruik / overtreding van de gedragscode.

8. Indien de vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode / bij vermoedens van seksueel misbruik, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de vertrouwenspersoon of de bestuursvoorzitter.

Alle vermoedens of constatering van seksueel misbruik moeten worden gemeld. Het kan zijn dat een minderjarige lid een vrijwilliger in vertrouwen neemt en vertelt dat iemand hem/haar misbruikt. De vrijwilliger belooft in een dergelijk geval geen geheimhouding. Feiten van vertrouwelijke aard, aan jou toevertrouwd, moeten altijd worden gerespecteerd. Maar wanneer de belangen van het minderjarige lid in het geding zijn, dient de vrijwilliger hiervan melding te maken aan het bestuur of de vertrouwenspersoon. Indien enigszins mogelijk gebeurt dit in overleg met het minderjarige lid.

9. De vrijwilliger mag geen (im)materiële vergoedingen geven of krijgen die niet in de rede zijn.

Door vergoedingen dreigen de objectiviteit van het handelen en de onafhankelijke positie van de vrijwilliger en die van het minderjarige lid in het gedrang te komen. Hierdoor kan een voedingsbodern ontstaan voor (seksueel) machtsmisbruik.

10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met de vertrouwenspersoon of de bestuursvoorzitter.

Dit betekent dat de vrijwilliger ook alert is op gedragingen die niet direct als seksueel misbruik of intimidatie zijn te betitelen, maar wel als grensoverschrijdend worden ervaren. Ook in dit geval is het belangrijk dat passende maatregelen worden genomen, zoals het aanspreken van de persoon in kwestie.